

Herkenning

Trouw aan mijn liefde

Oliebollen, champagne en de beste wensen van moeder en zussen. De jaarwisseling van Daan Schuurmans had zo zijn vaste ritme. Maar dit jaar ruilt de acteur die familietraditie in voor een andere traditie: hij speelt in Vondels 'Gijsbrecht van Aemstel' die op nieuwjaarsdag in première gaat. Het stuk is een klassieker door beroemde zinnen over 'oprechte trouw tussen man en vrouw'. „Sinds ik getrouwd ben, gaan die ook over mij.”

Waar spreek je af als je wilt praten over het werk van Vondel? Aan de rand van het Vondelpark natuurlijk. Daan Schuurmans heeft de oude meester die ochtend nog gedag gezegd, tijdens een hardloopronde. Het beeld van de schrijver dan, uiteraard. En zonder woorden, maar gewoon met een klein handgebaar. Eigenlijk zijn ze een beetje collega's, Vondel en de acteur. Allebei mannen-van-het-verhaal. Waarbij Vondel zijn eigen woorden koos en de acteur leunt op de zinnen van een ander. Maar de doelen zijn hetzelfde, meent hij. „Net als een schrijver wil ik verhalen vertellen. Het doel van toneel is om samen een gevoel te ondergaan en zo nieuwe inzichten te krijgen. Maar ik acteer ook om herkenning op te roepen, zoals ik vroeger als kind troost en hoop vond in boeken. Als je ziet dat de hoofdpersoon met dezelfde dingen worstelt als jij, scheidt dat verbondenheid. Dat heeft me geholpen bij het overwinnen van liefdesverdriet, bij het verwerken van tegenslagen en het omgaan met donkere gevoelens.” „Als mijn rollen iemand kunnen helpen bij het maken van eigen keuzes is dat fantastisch, maar ik heb

mijn doel ook al bereikt als ik iemand met een rol uit zijn dagelijkse beslommeringen kan trekken en een ander gezichtspunt kan bieden. Maar laten we het ook niet ingewikkelder maken dan het is: acteren is vooral iets dat ik heel graag doe.”

Dat het grote publiek je kent van je televisiewerk, geeft je vast een voorsprong als je mooie toneelrollen wilt spelen. „Een bekend gezicht van de televisie is echt geen garantie voor volle zalen. Vorig jaar stond ik in een toneelstuk over een man die dacht dat hij Ko van Dijk was. Dat was een mooie voorstelling, maar er kwam maar weinig publiek op af.” „Je moet in dit vak vreselijk uitkijken voor het fenomeen bekendheid. Want dat is een duiveltje dat met je aan de loop kan gaan. Bekendheid maakt je ook snel verdacht, terwijl het hele gegeven niets voorstelt. Voor mij stinkt het zelfs een beetje. Ik word vaak gevraagd voor tv-projecten waar ze een zogenaamd bekende Nederlander voor zoeken, maar daar doe ik nooit aan mee. Ik ben acteur, geen BN-er die overal maar komt opdraven. In dit vak is het juist belangrijk dat je niet te veel van jezelf prijsgeeft. Hoe minder het publiek van je weet, des te geloofwaardiger worden de rollen die je speelt.”

Maken de jaren een betere acteur van je? „Ja, maar dat heeft bij mij net zoveel te maken met ervaring als met focus. Naarmate je ouder wordt, kun je meer putten uit dingen die je zelf hebt meegemaakt. Toen ik pas begon in dit vak, fladderde ik alle kanten op. Ik was de Daantje uit het liedje die steeds naar buiten keek. Alles willen beleven en overal bij zijn. Daarmee heb ik veel tijd en energie laten verdampen. Als ik terugkijk, levert me dat soms een schuldgevoel op. Toch helpt het ook om gefladderd te hebben: dan weet je tenminste wat er leeft in de wereld. En het leerde me vooral dat mijn werk uiteindelijk toch de enige constante factor is, in mijn leven.”

„Daarom focus ik me nu nadrukkelijk op mijn werk. Ik voel een zekere verplichting om geen kansen meer te laten lopen. Dat is het grootste voordeel van ouder worden: ik heb nu de discipline en de overgave om me op volle toeren op het acteren te richten.”

Je trouwde deze zomer met collega Bracha van Doesburgh. Helpt het om getrouwd te zijn met iemand die in hetzelfde vak zit?

„Ja. Het grote voordeel is dat je elkaar begrijpt als het om je werk gaat. We zijn allebei vol ambitie en we vinden het vanzelfsprekend om helemaal in ons werk op te gaan. Dat versterkt elkaar. Allebei kennen we de stress van premières en de druk van tv-werk en films. Obstakels in het werk overwin je als je er samen over praat. Vaak reiken we elkaar daarbij oplossingen aan. Maar er zijn niet alleen pluspunten. Soms moeten we ook bij elkaar op de rem gaan staan. Even aangeven dat het niet altijd over ons werk hoeft te gaan. En elkaar soms gewoon even vertellen dat het tijd wordt om het over wat anders te hebben.”

Nog even over je ambities. Gaan die verder dan acteren alleen?

„Ik vind acteren geweldig, maar in het verlengde daarvan zie ik ook andere kansen. Ik ga straks voor

De Gijsbrecht terug met acteur Daan Schuurmans

televisie regisseren en ik heb met mijn vrouw een productiemaatschappij opgericht om zelf films en tv-series te gaan maken. Daarvoor ben ik nu een script aan het schrijven. Vraag me niet wanneer mijn eerste film te zien zal zijn en wie erin gaan spelen, want het hele project staat nog in de kinderschoenen. En ik heb mijn handen voorlopig vol aan andere dingen want de komende tijd speel ik eerst nog in een actiethriller voor de VPRO en in drie toneelstukken.”

Maar eerst heb je een rol in 'de Gijsbrecht', de klassieker van Joost van den Vondel, met de beroemde regels over oprechte trouw tussen man en vrouw. Wat zegt die tekst je?

„Het is prachtige poëzie. Sinds ik getrouwd ben, gaan die regels ook over mij.”

Maar was jij dan niet die mooie jongen die in populaire tv-series de meisjes naar de buis moest trekken? De Daan die snel afgeleid was door de dames?

„Nee, hoor. Dat zijn stempels van anderen. Als het om trouw gaat, ben ik heel traditioneel. Altijd geweest. Ik ben trouw in de liefde. En ook trouw aan mijn idealen, aan mijn werk en mijn doelen. Laat je dat los, laat je iets duivels toe waar je niet gelukkig van wordt.”

Zoeken naar de vonk van Vondel

„De Gijsbrecht is een harde noot om te kraken”, zegt Daan Schuurmans over de repetities voor het beroemde toneelstuk. „Vergelijk het maar met een wild paard dat bedwongen moet worden. Met de acteurs zijn we op zoek naar de vonk die Vondel vond, de vonk die het verhaal overbrengt. Ik weet zeker dat dat gaat lukken.”

'Gijsbrecht van Aemstel' is het bekendste werk van schrijver Joost van den Vondel. Het gaat over een aanval op het weerloze, op de onschuld en de liefde. Gijsbrecht is een bestuurder uit de vroegste periode van Amsterdam. Het verhaal speelt zich af in de kerstnacht van 1304 als de stad meer dan een jaar belegerd is geweest. De middag voor kerst roepen de vijanden dat ze de stad verlaten, maar dat is een list. Er vaart een schip binnen dat vol zit met verstopte soldaten (let op de verwijzing naar het paard van Troje). Bij de gevechten die uitbreken komen nonnen en de bischop op een gruwelijke manier om het leven. Ook de broer van Gijsbrecht - de rol van Daan Schuurmans - overleeft de strijd niet. Badeloch, de vrouw van Gijsbrecht, wil vluchten. Toch verlaat de hoofdpersoon de stad pas als een engel hem daarvoor de opdracht geeft. Daarmee werd het stuk een symbool van trouw in de liefde én van trouw voor de stad. „Het laat zien hoe ver iemand wil gaan voor zijn idealen”, zegt Schuurmans. „Ga je door tot het bittere einde, of is het verstandiger je terug te trekken?” Vondel schreef het stuk ter gelegenheid van de opening van de Amsterdamse Schouwburg, waar het voor het eerst werd gespeeld op 3 januari 1637. Eeuwenlang was het traditie om het

daar op nieuwjaarsdag voor het voetlicht te brengen, tot in 1968 een einde kwam aan dat gebruik. Vernieuwers in de toneelwereld vonden 'de Gijsbrecht' toen een symbool van de ouderwetse aanpak en hielpen de traditie om zeep. Jammer, vindt Schuurmans. „In die driehonderd jaar heeft de kwaliteit van het stuk zichzelf toch bewezen. Daarom ben ik blij dat de traditie om het op nieuwjaarsdag op die plek te spelen weer terugkomt. Deze tijd vraagt om symbolen van houvast.”

Bij de uitvoering die op 1 januari in première gaat (en daarna in het land te zien is), kruipt Mark Rietman in de huid van Gijsbrecht. Carien Crutzen neemt de rol van Badeloch voor haar rekening. Het Toneel Speelt gebruikt de originele tekst, met taalaanpassingen naar deze tijd. De bekendste zinnen uit het stuk worden vaak aangehaald bij trouwerijen:

Waer werd oprechter trouw dan tusschen man en vrouw Ter weerd oit gevonden?

Twee zielen gloende aen een gesmeed of vast geschakelt en verbonden In lief en leed

Daan in het kort

Daan Schuurmans (1972) kwam ter wereld in Rotterdam. Hij heeft een oudere en een jongere zus. Vanwege het werk van zijn vader - die journalist was - woonde het gezin tijdelijk in Engeland. Later verhuisden ze naar Hilversum en Groningen. Daan volgde de toneelacademie in Maastricht en speelde in films als 'Terug naar de Kust', 'Brief voor de koning' en 'Alles is liefde'. Nu is hij in de bioscoop te zien als wachmeister Roelofse in 'De Bende van Oss'. De televisiekijker kent hem als advocaat Maarten Lommen uit de serie 'Keyzer & De Boer Advocaten' en van zijn rol als prins Bernhard in de serie 'Bernhard, schavuit van Oranje'. In de theaters speelde hij onder meer in een stuk over Ko van Dijk. Daan Schuurmans trouwde dit jaar met actrice Bracha van Doesburgh.

